

KUNST ACTIEF

Kunst Actief is het programma voor jongeren in Kunstmuseum Den Haag. Interactief ervaren de leerlingen de kunstwerken op zaal en gaan zelf aan de slag met afwisselende werkvormen die aansluiten bij hun leefwereld. Door in te gaan op wat leerlingen zelf zien en ervaren, worden leerlingen actief in het beleven van kunst en leggen zij zelf verbanden. Dit schooljaar is er Mode Actief bij de actuele tentoonstelling TITANIC & FASHION – The Last Dance: mis het niet! – voor zowel vmbo als havo en vwo.

Mode Actief – TITANIC

TITANIC & FASHION – The Last Dance toont de originele kostuums uit de iconische film uit de jaren negentig en de authentieke, dromerige kleding uit die tijd (1910) in combinatie met werken van hedendaagse ontwerpers zoals Iris van Herpen, John Galiano voor Margiela, Craig Green en Tess van Zalinge. Zo wordt er een verband gelegd tussen toen en nu om te reflecteren op onze huidige tijd: er zijn verrassend veel overeenkomsten. Op de tentoonstelling wordt het verhaal veerkrachtig en optimistisch gebracht.

Voor: vmbo, havo, vwo

Kunst Actief – Schilderen

Leerlingen maken onder andere kennis met kunstenaar Jacoba van Heemskerck, die zich in haar werk ontwikkelde tot een expressionistisch schilder. Zij schilderde niet alleen de zichtbare werkelijkheid maar ook het spirituele. Als motief gebruikte zij daar vaak de boom voor. Tijdens Kunst Actief – Schilderen onderzoeken leerlingen verschillende landschappen en ontdekken verbanden tussen kleur en emotie. Op de tentoonstelling wordt het werk van Van Heemskerck gecombineerd met werk van beroemde tijdgenoten zoals Piet Mondriaan en Wassily Kandinsky. Ook zien de leerlingen schilderijen van hedendaags kunstenaar Lois Dodd, om verschillen en overeenkomsten aan te wijzen.

Voor: vmbo

KUNSTMUSEUM
DEN HAAG

Ga voor het gehele programma
Kunst actief en Wonderkamers naar
de website: www.kunstmuseum.nl

DUIK MET JE LEERLINGEN IN DIGITALE MUZIEK: *“Ze weten vaak al meer dan je denkt”*

WAT HEB JE ALS CKV-DOCENT NODIG ALS JE MET JE LEERLINGEN IN DE WERELD VAN DIGITALE MUZIEK WILT DUKEN? JACQUES VAN DE VEERDONK, MUZIKANT, MUZIEKDOCENT EN AL JAREN BETROKKEN BIJ EDUCATIEVE MUZIEK EN FILM PLATFORM WATCH THAT SOUND, WEET ER ALLES VAN. HIJ BEGELEIDT JONGEREN BIJ HET MAKEN VAN SOUNDTRACKS, HET ONTWERPEN VAN GELUIDEN EN HET ONTDEKKEN HOE MUZIEK BEELD TOT LEVEN KAN BRENGEN. “KINDEREN MAKEN ZELF AL FILMPJES, ZETTEN ER GELUID ONDER EN EXPERIMENTEREN OP TIKTOK EN INSTAGRAM. DAT SLUIT NAADLOOS AAN BIJ HUN LEEFWERELD — EEN MOOIE KANS OM IN DE KLAS OP IN TE SPELEN.”

Tekst: Sjoukje Dijkstra • Beeld: Watch That Sound

Volgens Van de Veerdonk ligt er in digitale muziek een mooie mogelijkheid voor CKV-docenten om leerlingen spelenderwijs te laten ervaren hoe beeld en geluid elkaar versterken. “Zodra een filmfragment ineens een soundtrack krijgt, zie je kinderen opveren. Ze ontdekken dat geluid emoties oproept, spanning kan opbouwen of juist ontladen. En het mooiste: ze zijn er trots op dat ze zélf iets hebben gemaakt.”

GELUID ALS EMOTIONELE MOTOR

Wie een film zonder geluid bekijkt, merkt al snel hoe kaal dat voelt. Geluid is vaak de emotionele motor van een verhaal. Van de Veerdonk: “Wij zijn zeer emotionele wezens. In een film worden de belangrijkste beslissingen niet alleen door de beelden genomen, maar het is juist door de emotie die geluid oproept. Muziek kan een scène spannend maken of juist luchtig. Leerlingen ervaren dat meteen als je een fragment eerst stil laat zien, en daarna mét muziek.” Die ontdekking is voor leerlingen een eyeopener: ze merken dat ze niet alleen consumeren, maar ook zelf makers zijn. “Ze krijgen door dat hun keuzes ertoe doen. Dat geeft eigenaarschap en trots.”

VAN KNOPPEN DRUKKEN NAAR EXPRESSIE

Digitale muziek in de klas draait volgens Van de Veerdonk niet om de techniek op zichzelf. “Het gevaar is dat je blijft hangen in knopjes indrukken. Maar kunstvakken zijn op de eerste plaats expressievakken. Het gaat erom dat leerlingen zelf iets maken, dat ze ontdekken wat hun muziek uitdrukt.”

Daarbij helpt het om leerlingen open vragen te stellen: welke emotie wil je oproepen? Wat past er bij dit fragment? In plaats van antwoorden voor te zeggen, begeleid je hun creatieve proces. “Als docent hoef je niet alles te weten. Leerlingen weten vaak meer dan je denkt. Laat ze zelf oplossingen aandragen en stimuleer ze om keuzes te maken.”

IDENTITEIT EN ZELFVERTROUWEN

Het effect van zulke lessen reikt verder dan alleen een leuk project. Van de Veerdonk ziet dat leerlingen er ook als persoon van groeien. “Ze zijn trots op wat ze maken en halen er identiteit uit. Muziek of sounddesign geeft hun de kans om te laten zien wie ze zijn. Ze denken daar serieus over na. Elke keer verbaast het me weer hoe volwassen ze zich verwoorden als je ze kwaliteit aanbiedt en hen serieus neemt.” Ook in de ontwikkeling van sociale vaardigheden speelt dit mee. Samen een soundtrack maken betekent luisteren naar elkaar, onderhandelen en experimenteren. “Film maken is een Gesamtkunstwerk, een samenwerking van verschillende kunstenaars. Jongeren ervaren dat zij daar onderdeel van kunnen zijn. Dat besef is waardevol.”

AANSLUITEN BIJ HUN WERELD

Veel jongeren zijn dagelijks bezig met media en geluid — alleen vaak buiten school. Ze zijn daar meestal best ver mee: editen filmpjes, voegen geluid toe of spelen met effecten. Van de Veerdonk: “Het onderwijs loopt helaas toch vaak

achter op de leefwereld van leerlingen. Daarom is het zo belangrijk om met de kunstvakken juist aan te sluiten bij waar zij al mee bezig zijn. Vraag: hoe doe jij dat op TikTok of YouTube? Welke muziek gebruik jij? Daarmee heb je direct een ingang.” Een praktisch voorbeeld: laat leerlingen geluid opnemen met hun telefoon, of gebruik simpele effecten die ze herkennen uit social media. “De sleutel in goed onderwijs is altijd: zoek de verbinding tussen jouw belangstelling en die van je leerlingen. Dan communiceer je echt.”

PRAKTISCHE STARTPUNTEN

Welke software of tools heb je als docent nodig? Van de Veerdonk noemt toegankelijke programma's als FL Studio (voorheen FruityLoops), Soundtrap, Audacity, Movie Maker, Bandlab of GarageBand als instapmogelijkheden. Voor gevorderden kan Ableton Live interessant zijn, omdat nagenoeg alle Dj's er mee werken. Nog eenvoudiger: gebruik browser-based software, in de webaudio api omgeving, die vind je bij oa bij Chrome Music Lab. “Dan hoeven leerlingen niets te installeren en kunnen ze direct aan de slag. Dat verlaagt de drempel enorm.” Maar de kern blijft: het creatieve proces. “Je hoeft niet per se de nieuwste software te hebben. Begin gewoon met een goed idee, goede voorbereiding, goed materiaal, een fragment dat aanspreekt, en laat leerlingen hun eigen geluid ontwikkelen.”

TOEKOMST VAN DIGITALE MUZIEK IN CKV

De rol van digitale muziek in het onderwijs wordt volgens Van de Veerdonk alleen maar groter. “Politiek ligt de nadruk vaak op cognitieve vakken. Maar voor identiteitsontwikkeling zijn kunstvakken onmisbaar. Daarbij is het heel inclusief, omdat het eenvoudig is om verschillende culturele achtergronden en muziekstijlen in de lessen te integreren. Dit kan de creativiteit en betrokkenheid van leerlingen vergroten. Bovendien is media is niet meer weg te denken uit onze samenleving. Het zou eigenlijk een vaste plek in het curriculum moeten krijgen.”

Hij ziet dat jongeren al intuïtief heel vaardig zijn in sounddesign en media. “Het onderwijs moet daarop meebewegen. Leerlingen moeten zichzelf kunnen uitdrukken in woorden, in beeld én in geluid. Dat is essentieel. Als je dat niet faciliteert, lopen ze vast.”

Foto: Watch That Sound

TIPS & TRICKS VOOR CKV-DOCENTEN: AAN DE SLAG MET DIGITALE MUZIEK

Begin klein en concreet

Gebruik een kort film- of animatiefragment zonder geluid. Laat leerlingen zelf geluiden en muziek toevoegen en bespreek daarna wat er verandert in de beleving.

Gebruik wat ze al kennen

Veel leerlingen werken op TikTok, Instagram of YouTube al met muziek en geluid. Vraag hoe zij dat doen en bouw daarop voort.

Kies toegankelijke tools

Gratis of betaalbare programma's zoals FL Studio (voorheen FruityLoops), GarageBand, Soundtrap, Audacity, Movie Maker, Bandlab, zijn geschikt voor beginners. Nog eenvoudiger: werk met browser-based applicaties zodat niets geïnstalleerd hoeft te worden: diverse apps in de Chrome Music Lab

Voor gevorderden is Ableton Live interessant zijn.

Maak van kunst een expressievak

Laat leerlingen niet alleen 'knopjes drukken', maar stimuleer artistieke keuzes. Stel open vragen: wat wil je dat je muziek uitdrukt? Welke emotie past hierbij?

Zoek de sleutel

Aansluiten bij hun belevingswereld is cruciaal. Gebruik hun muziekvoorkeuren, symbolen of memes uit social media als ingang om in gesprek te komen.

Onderschat ze niet

Leerlingen weten vaak meer dan je denkt. Geef ze verantwoordelijkheid, laat hun mening tellen en bouw van daaruit verder.

INFO

Voor vragen kun je mailen naar Jacques van de Veerdonk: info@watchthatsound.nl

www.watchthatsound.nl